

[Udenrigsministeren.]

des tiltrædelse af konventionen afgivet erklæring i henhold til artikel 8, § 3:

6. Dansk Flygtningehjælp har i anledning af overvejelserne om en dansk tiltrædelse af konventionen udtalt følgende:

»Som samarbejdspartner i Danmark for FNs Højkommissariat for Flygtninge har Dansk Flygtningehjælp gennem flere år støttet højkommissærens opfordring til den danske regering om at søge den omtalte konvention ratificeret ud fra den betragtning, at statsløshed ofte er en side af et flygtningeproblem.

Vi deler den betænkelighed over for konventionens artikel 8, § 3, som den danske regering tidligere har givet udtryk for. Den mulighed for at bevare bestemmelser om frakendelse af statsborgerretten, som denne artikel giver, er beklagelig og stemmer ikke med nordisk retsfølelse.

Artikel 8, § 3, vil imidlertid ikke kunne komme i anvendelse i Danmark, eftersom der ikke i dansk lovgivning er hjemmel for at fratage en person statsborgerskab, medmindre dette er sikret i et andet land.

En ratificering af konventionen vil i relation til Danmark ikke få indflydelse på flygtninges status, det være sig »øst-« eller »vest-flygtninge«.

Dansk Flygtningehjælp finder, at en ratificering af konventionen om begrænsning af statsløshed – alt taget i betragtning – vil kunne betyde et fremskridt i retning af at begrænse det internationale problem, som statsløshed frembyder.«

7. Det er i konventionens artikel 11 forudsat, at der inden for De Forenede Nationers rammer skal oprettes et organ, hvortil statsløse personer kan rette henvendelse med henblik på at få deres krav undersøgt.

På De Forenede Nationers 29. generalforsamling blev FNs Højkommissariat for Flygtninge anmodet om foreløbig at påtage sig funktionerne i henhold til nævnte artikel 11, efter at konventionen var trådt i kraft.

På De Forenede Nationers 31. samling vedtog generalforsamlingen resolution 31/36, hvorefter FNs flygtningehøjkommissær anmodes om fortsat at udøve funktionerne i henhold til artikel 11 uden udgifter for De Forenede Nationer.

8. En dansk tiltrædelse af konventionen vil ikke i sig selv medføre udgifter.

9. Idet jeg i øvrigt henviser til bemærkningerne til forslaget, skal jeg anbefale forslaget til tingets velvillige behandling. Jeg kan tilføje, at forslaget er en genfremsættelse af det i 1. samling fremsatte forslag.

Ordføreren for forslagsstillerne (*Wilhelm*) (VS):

Hermed skal jeg på venstresocialisternes vegne fremsætte følgende forslag: *forslag til folketingsbeslutning om fremme af vindkraftens anvendelse i elforsyningen, forslag til folketingsbeslutning om fremskyndelse af kraftvarmeudbygning, forslag til folketingsbeslutning om etablering af transmissionssystem m. v. for naturgas og forslag til folketingsbeslutning om fremme af bygningsisolering og anvendelse af solvarme.*

Forslagene blev fremsat forud for den ekstraordinære folketingssamling i august 1976, men blev trods krav herom ikke sat på dagsordenen. De blev genfremsat i folketingsåret 1976–77, 1. samling, se Folketingets Forhandlinger sp. 341 ff. og 1549 ff. og tillæg A sp. 681 ff., men nåede kun gennem 1. behandling. De genfremsættes uændret, idet der dog er foretaget visse ændringer i den skriftlige fremsættelse, væsentligst i afsnittet om finansieringen, samt en sammenlignende gennemgang af energifsnittet i SD/LOs beskæftigelsesplan af januar 1977.

Sammen med det tidligere stillede forslag til folketingsbeslutning om folkeafstemning vedrørende ekspropriation af olie- og gasforekomster m. v. udgør disse forslag nogle *hovedelementer i en alternativ energipolitik*, som til hovedmål har uafhængighed af de multinationale kapitalkoncentrationer (og som derfor sigter på en energiforsyning *uden a-kraft*), som søger at nå dette mål ved energibesparelse, selvforsyning og spredning af den nødvendige import på flere leverandører, som forholder sig ansvarligt til ressource- og miljøproblemerne, og som tager hensyn til den beskæftigelsessituation, som kan forudses i de nærmeste år.

En mere generel grundelse for en sådan alternativ energipolitik findes i mit partis ordførertaler under de energipolitiske debatter, senest den 21. maj 1976 (Folketingstidende 1975–76, spalte 10114).

De fire forslag, som her fremsættes, er en *konkretisering og en fremskyndelse af de dele af regeringens energiplan*, som er anvendelige til fremme af den energipolitiske målsætning, der er præciseret ovenfor. I hovedtræk består

[Wilhelm.]

de i at gøre regeringens uforpligtende målsætninger på områderne isolering, kraftvarme, naturgas, sol- og vindenergi frem til 1985 forpligtende og samtidig fremskynde opfyldelsen af disse målsætninger, således at de er gennemført inden 1981.

Efterhånden som mulighederne afklares, vil vi forsøge at udbygge denne alternative energipolitik på områderne bølgeenergi og geotermisk energi, som ikke er medtaget i regeringens plan. På det nuværende grundlag er det imidlertid ikke muligt på disse områder at konkretisere investeringsbehovet, beskæftigelseseffekten og valutabesparelsen, som det er gjort på de fem områder, der er omfattet af nærværende forslag.

Hvad angår baggrunden for og de praktiske vilkår omkring det enkelte forslag, skal jeg henvise til de mere udførlige bemærkninger, som ledsager hvert enkelt forslag, og her kun resumere det vigtigste indhold.

Forslaget vedrørende vindkraft bygger på beføjelserne i elforsyningslovens § 13, som ifølge forslaget skal benyttes til at pålægge elværkerne over en 4 års periode at supplere de eksisterende anlæg med vindkraftanlæg med en samlet kapacitet på 14 pct. af elproduktionen.

Forslaget vedrørende kraftvarme bygger ligeledes på beføjelserne i elforsyningslovens § 13, som skal benyttes til at pålægge elværkerne en højere grad af udnyttelse af spildvarmen til opvarmningsformål.

Forslaget vedrørende naturgas indebærer, at staten skal iværksætte de i regeringens energi-

plan forudsatte projekter i første fase, dog fremskyndet i forhold til energiplanen. Projekterne omfatter produktionsanlæg, søledning, hovedtransmissionssystem og distributionsnet. Forslaget har væsentlig sammenhæng med det af VS tidligere stillede forslag om ekspropriation af DUC-rettighederne, idet der efter VS' opfattelse – med regeringens forlængelse af gaskoncessionen reelt uden betingelser – ikke er garanti for nogen gasudvinding overhovedet, så længe DUC sidder på rettighederne.

Forslaget vedrørende isolering og solvarme tager sigte på en hurtig gennemførelse af energiplanens isoleringsprojekter gennem skærpelse af isoleringsbestemmelserne samt på en fremskyndet anvendelse af solenergi til opvarmning, f. eks. ved motivation gennem maksimumsgrænser for forbruget af traditionelt produceret energi pr. m² og pr. familiebolig/arbejdsplads.

På grundlag af de oplysninger, der findes i regeringens energiplan med tilhørende bilag samt i handelsministerens besvarelse af spørgsmål nr. 533 (se Folketingstidende 1975-76, sp. 11429), stillet af VS, om beskæftigelseseffekten af forskellige investeringer i energiforsynings- henholdsvis besparelsesforanstaltninger, er der i bemærkningerne til hvert enkelt forslag redegjort for størrelsen af den forudsatte *bruttoinvestering og den afledte beskæftigelseseffekt*. Jeg skal her samle disse oplysninger for alle fire forslag under ét og supplere med overslag over den medfølgende offentlige besparelse, den samfundsmæssige nettoudgift, valutabesparelsen m. v.

	brutto invest. mia	antal helårs job	netto invest. mia	mill. Gcal 1981	årlig valuta- besparelse 1981
vindkraft	4,0	30.000	1,8	7	270 mill.
kraftvarme	2,4	17.000	1,1	5	200 –
naturgas	5,8	29.000	3,6	20	1.200 –
isolering	10,5	89.500	3,8	29	1.160 –
solenergi	3,0	22.000	1,4	4	160 –
i alt	25,7	187.500	11,7	65	2.990 mill.
	mia		mia	Gcal	
pr. år	6,4	47.000	2,9	65	2.990 mill.

Bruttoinvesteringerne er opgjort efter handelsministeriets oplysninger i de tidligere nævnte kilder.

Beskæftigelseseffekten er beregnet på grundlag af handelsministerens besvarelse af spørgsmål nr. 533. Fordeling på de forskellige fag-

[Wihjelm.]

områder er ikke mulig efter disse oplysninger, men det kan skønsmæssigt anslås, at ca. 50 pct. af beskæftigelsen vil falde inden for byggefagene ekskl. rør- og blikkenslagerfaget, mens hovedparten af de resterende 50 pct. vil falde inden for jernindustrien plus rør- og blikkenslagerfaget – begge dele med en betydelig andel for ufaglærte inden for de pågældende hovedområder.

Nettoinvesteringerne er ikke nogen helt dækkende betegnelse for de angivne tal. Tallene fremkommer ved, at der fra bruttoinvesteringerne er fratrukket ca. 75.000 kr. for hver helårsbeskæftiget, hvilket skønsmæssigt svarer til besparelsen på arbejdsløshedsunderstøttelse og sociale budgetter, korrigeret for ændringer i indkomstskatte- og afgiftsprovenu. Der er ikke taget hensyn til, at energibesparelserne indtræder gradvis allerede i fire års perioden, hvilket ville gøre nettoinvesteringerne endnu mindre (i alt for perioden ca. 7 mia kr.).

Energikvantummet, angivet i mill. Gcal i 1981, bygger på oplysningerne i regeringens energiplan og repræsenterer oliebesparelsen ved den pågældende energibesparelse/alternative energiforsyning. For naturgassens vedkommende er tallet dog holdt langt lavere end i regeringens opgivelser, hvilket skyldes, at vi ikke er indforstået med, at et så værdifuldt råstof som naturgas uhæmmet skal anvendes som brændsel. Tallene angiver i øvrigt den årlige besparelse på importerede energiråstoffer som følge af de i den samlede fire års periode gennemførte projekter.

Valutabesparelsen er beregnet på grundlag af en gennemsnitlig Gcal-pris på 40 kr., svarende til opgivelserne i energiplanen. Det ses, at der som følge af fire års periodens projekter vil opnås en varig valutabesparelse på ca. 3 mia kr. årligt. Det er her forudsat, at naturgassen erhverves uden brug af fremmed valuta, hvilket der næppe er garanti for uden ekspropriation.

Den faktiske besparelse på hele energiregnskabet fra og med 1981 vil være 3 mia kr. årligt som opstillet valutabesparelse, korrigeret for udgifterne ved indvinding og levering (ab platform) af den forudsatte mængde naturgas. Dette giver en faktisk nettobesparelse på 2-2½ mia kr. årligt, afhængigt af den ansatte pris for naturgas ab platform.

Når de foreslåede projekter samfundsøkonomisk bliver så fordelagtige (varige besparelser på 2-2½ mia kr. årligt efter 4 år med reelle

nettoinvesteringer på gennemsnitligt ca. 2 mia kr. årligt), hænger det sammen med, at det ved opstilling af nettotallene er forudsat, at *alternativet er arbejdsløshed*. Denne forudsætning forekommer os realistisk for de nærmeste år, og det er en af grundene til, at vi foreslår opbygningen af den alternative energiforsyning koncentreret i denne periode, idet *nettoudgifterne ved projekterne derved halveres*.

Set i relation til de direkte statslige indtægter og udgifter er projekterne endnu mere fordelagtige. *Fra statskassens synspunkt er der tale om en overskudsforretning, selv i den periode investeringerne står på*. Som forslagene er udformet, er det kun investeringerne i naturgasanlæg, der påhviler staten, dvs. gennemsnitligt knap 1,5 mia kr. årligt. Samtidig mindkes arbejdsløsheden med gennemsnitligt 47.000 årligt, hvilket for hver beskæftiget giver staten besparelser på arbejdsløshedsunderstøttelse og socialforsorg samt merindtægter ved øget indkomstskatte- og afgiftsprovenu på tilsammen ca. 75.000 kr., i alt godt 3,5 mia kr. årligt. *I de fire år, udbygningen står på, vil det således forbedre balancen på statsregnskabet med gennemsnitligt 2 mia kr. årligt*.

Uanset hvordan udgifter og overskud fordeles sig mellem stat og elselskaber og private, så står tilbage, at *den samfundsmæssige nettoinvestering på ca. 7 mia kr. i løbet af fire års perioden skal finansieres*. Det skal understreges, at det kun er en mindre del af dette beløb, der udgør noget egentligt problem, nemlig den del, der svarer til *importandelen* i disse investeringer. Nettoimporten kommer næppe op på 1 mia kr. i årligt gennemsnit. Det kan på ingen måde virke afskrækkende, sammenholdt med fordelene, men jeg skal alligevel kommentere det lidt mere udførligt. For en kortsynet betragtning kan det forekomme malplaceret at stille forslag, som forudsætter øget betalingsunderskud netop nu, hvor betalingsunderskuddet og gældsstiftelsen i forvejen er rekordhøj. Imidlertid må vurderingen af sådanne størrelser efter VS' opfattelse afhænge af, *hvordan* de opstår, henholdsvis *hvad* de anvendes til. Et dundrende betalingsunderskud, som skyldes masseimport af personbiler, som i sig selv giver anledning til et varigt og forøget betalingsunderskud (som følge af brændstofimport og udskiftning), kan f.eks. ikke sammenlignes med et midlertidigt betalingsunderskud, som på lidt længere sigt bidrager til en varig forbedring af betalingsbalancen, som tilfældet er med de

[Wilhelm.]

foreslåede energipolitiske beskæftigelsesforanstaltninger.

Mens flertallets krisepolitik har bestået i en hæmningsløs låntagning, ikke primært for at sikre beskæftigelsen, men for at stabilisere forbruget for profittens skyld og for at tilskynde investeringer, som også på længere sigt giver arbejdsløshed og valuta- og betalingsproblemer, så består VS' energipolitiske beskæftigelsesforslag – som gerne må betragtes som led i en alternativ krisepolitik – i ved hjælp af en midlertidig og meget begrænset låntagning at sikre en meget omfattende indenlandsk beskæftigelse og en varig forbedring af betalingsbalancen.

Et halvt år efter, at disse fire forslag blev fremsat første gang, har socialdemokratiet og LO i januar 1977 – som led i valgkampen – fremlagt en beskæftigelsesplan, som angiveligt i energifaksnittet skulle være en fremskyndelse af regeringens energiplan af maj 1976. En sammenligning er derfor nærliggende.

SD/LO-planen dækker perioden frem til 1981. På dette tidspunkt er godt halvdelen af fase 1 i regeringens energiplan forløbet, men SD/LO-planen har i denne periode kun nået ca. en tredjedel af de måltal vedrørende investeringer, beskæftigelse og oliebesparelse, som er opstillet for fase 1 (ekskl. atomkraft). Investeringerne er 10 mia kr. sammenlignet med 25,7 mia kr., beskæftigelsen er 60.000 helårsjob sammenlignet med 187.500 helårsjob, og oliebesparelsen er efter udbygningen 1,2 mia kr. årligt sammenlignet med 3 mia kr. årligt.

Det er således ikke korrekt at tale om en fremskyndelse af energiplanen. Tværtimod. Sættes der ikke betydelig stærkere ind i den første fireårsperiode, så er der anslået et tempo, som er helt utilstrækkeligt, hvis energiplanens måltal for den alternative energiforsyning (og -besparelse) i 1985 skal kunne nås. Den aktuelle beskæftigelsessituation taler endda for en reel fremskyndelse, således som det er forudsat i VS' forslag.

(En mere detaljeret sammenligning viser, at SD/LO-planen holder trit med energiplanen, hvad angår isoleringsarbejder og kraftvarme, hvor man frem til 1981 påregner at nå henholdsvis omkring 60 pct. og næsten 100 pct. af energiplanens måltal for 1985. SD/LO-planen indeholder imidlertid intet om udbygning af anlæg for vindkraft, naturgas og solenergi).

Ved 1. behandling af VS' forslag havde han-

delsministeren i virkeligheden kun tre indvendinger:

For det første, at der næppe er arbejdskraft nok til at gennemføre disse projekter. Vi anmodede øjeblikkelig ministeren om at opgive beskæftigelseseffektens fordeling på brancher og fagområder og om at sammenligne den med den aktuelle arbejdsløshed i de samme brancher og fagområder. Vi har endnu ikke modtaget svaret, men udviklingen i arbejdsløhedssituationen og beskæftigelsesprognoserne for de kommende år bidrager ikke til at styrke ministerens indvending.

For det andet, at den forudsatte udnyttelse af solenergi ville implicere flere boliger, end der kunne forventes nyopført i fireårsperioden. På denne baggrund konstaterer vi med tilfredshed, at også ministeriet siden har erkendt, at der findes ca. 800.000 boliger, som er potentielle brugere af solenergi.

For det tredje, at ministeren ikke brød sig om de påbud, VS-forslagene bygger på med hensyn til kraftvarme og isolering. På den baggrund konstaterer vi med tilfredshed, at SD/LO-planen åbenbart også bygger på en anvendelse af elforsyningslovens bemyndigelser for at gennemføre kraftvarmeprogrammet, og at SD/LO-planen også har erkendt, at isoleringsprojekterne må forbindes med visse isoleringsnormer, hvis den forudsatte energibesparelse skal opnås. Hermed er ministerens tre indvendinger besvaret af hans egne medarbejdere helt på linje med de besvarelser, VS allerede har givet.

Ordføreren for forslagsstillerne (Voigt) (FP):

Jeg skal herved tillade mig at fremsætte forslag til folketingsbeslutning om nedlæggelse af Ringe statsfængsel, idet jeg vedrørende motivationen for fremsættelsen skal henvise til forslaget og de ledsagende bemærkninger.

Skriftlig redegørelse.

Af indenrigsministeren (9/3 77):

Redegørelse om de forskellige sider af alkoholproblemet.

(Redegørelse nr. II).

Baggrunden for min redegørelse i dag skal søges i tre folketingsdebatter i den forrige samling.

Den første debat fandt sted den 16. januar